



Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2020. április 2. *

„Előzetes döntéshozatal – Migráns munkavállalók – Szociális biztonság – 1408/71/EGK rendelet – Alkalmazandó jogszabályok – A 14. cikk 1. pontjának a) alpontja – Kiküldött munkavállalók – A 14. cikk 2. pontja a) alpontjának i. alpontja – A szokásosan két vagy több tagállam területén foglalkoztatott és a vállalkozásnak a székhelye szerintitől eltérő tagállam területén található fióktelepe vagy állandó képviselte által alkalmazott személy – 574/72/EGK rendelet – A 11. cikk (1) bekezdésének a) pontja – A 12a. cikk (1a) bekezdése – E 101-es igazolás – Kötelező hatály – Csalárd módon megszerzett igazolás vagy olyan igazolás, amelyre csalárd módon hivatkoznak – A fogadó tagállam bíróságának hatásköre a csalás fennállásának megállapítására és az igazolás figyelmen kívül hagyására – Az 1408/71 rendelet 84a. cikkének (3) bekezdése – Az illetékes intézmények közötti együttműködés – A büntető ítélet jogereje a polgári jogban – Az uniós jog elsőbbsége”

A C-370/17. és C-37/18. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott két előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyeket a tribunal de grande instance de Bobigny (bobignyi általános hatáskörű elsőfokú bíróság, Franciaország) (C-370/17) és a Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) (C-37/18) a Bírósághoz 2017. június 19-én, illetve 2018. január 19-én érkezett, 2017. március 30-i határozatával és 2018. január 10-i határozatával terjesztett elő

a **Caisse de retraite du personnel navigant professionnel de l'aéronautique civile (CRPNPAC)**

és

a **Vueling Airlines SA**

között folyamatban lévő eljárásban (C-370/17),

valamint

a **Vueling Airlines SA**

és

Jean-Luc Poignant

között folyamatban lévő eljárásban (C-37/18),

* Az eljárás nyelve: francia.

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Prechal, M. Vilaras, E. Regan (előadó), M. Safjan, S. Rodin és I. Jarukaitis tanácselnökök, M. Ilešič, C. Toader, D. Šváby és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: V. Giacobbo-Peyronnel tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. január 29-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Caisse de retraite du personnel navigant professionnel de l'aéronautique civile (CRPNPAC) képviseletében A. Lyon-Caen és S. Guedes avocats,
- a Vueling Airlines SA képviseletében D. Calciu, B. Le Bret, F. de Rostolan és E. Logeais avocats,
- J.-L. Poignant képviseletében A. Lyon-Caen és S. Guedes avocats,
- a francia kormány képviseletében D. Colas, A. Alidière, A. Daly és A.-L. Desjonquères, meghatalmazotti minőségben,
- a cseh kormány képviseletében M. Smolek, J. Vlácil és J. Pavliš, meghatalmazotti minőségben,
- Írország képviseletében M. Browne, G. Hodge, K. Skelly, N. Donnelly és A. Joyce, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében M. Van Hoof és D. Martin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2019. július 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel (HL 1997. L 28., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 3. o.) módosított és naprakésszé tett, valamint a 2004. március 31-i 631/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2004. L 100., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 10. o.) módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1408/71 rendelet) 14. cikke 1. pontja a) alpontjának és 14. cikke 2. pontja a) alpontja i. alpontjának, továbbá a 118/97 tanácsi rendelettel (HL 1997. L 28., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 3. o.) módosított és naprakésszé tett, valamint a 2005. április 13-i 647/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2005. L 117., 1. o.) módosított, az 1408/71 rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1972. március 21-i 574/72/EGK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 574/72 rendelet) 11. cikke (1) bekezdésének és 12a. cikke (1a) bekezdésének értelmezésére vonatkoznak.
- 2 E kérelmek közül az elsőt a Caisse de retraite du personnel navigant professionnel de l'aéronautique civile (a repülőgépek hajózó személyzetének nyugdíjpénztára; a továbbiakban: CRPNPAC) és a Vueling Airlines SA (a továbbiakban: Vueling) között, a másodikat pedig a Vueling és Jean-Luc Poignant között

a tevékenységeit a Roissy – Charles de Gaulle repülőtéren (Franciaország) végző Vueling hajózó személyzetére vonatkozóan az illetékes spanyol intézmény által kiadott E 101-es igazolások tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az 1408/71 rendelet

- 3 Az 1408/71 rendeletnek „Az alkalmazandó jogszabályok meghatározása” címet viselő II. címe a rendelet 13–17a. cikkét tartalmazta.
- 4 E rendelet „Általános szabályok” című 13. cikke a következőket írta elő:

„(1) A 14c. és 14f. cikkre is figyelemmel, a rendelet hatálya alá tartozó személyekre csak egy tagállam jogszabályai alkalmazandóak. E jogszabályokat e cím rendelkezései szerint kell meghatározni.

(2) A 14–17. cikk rendelkezéseire is figyelemmel:

- a) egy tagállam területén alkalmazott személy e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik még abban az esetben is, ha egy másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel, vagy ha az őt alkalmazó vállalkozás vagy magánszemély székhelye vagy lakóhelye egy másik tagállam területén található;

[...]

- 5 Az említett rendelet „Az ellenérték fejében munkát végző személyekre (kivéve a tengerészekre) alkalmazandó különös szabályok” címet viselő 14. cikke a következőket mondta ki:

„A 13. cikk (2) bekezdésének a) pontja az alábbi kivételekkel és körülmények között alkalmazandó:

1. a) Az a személy, akit az őt egy tagállam területén alkalmazó vállalkozás a számára teljesítendő munkavégzés céljából egy másik tagállam területére küld ki, továbbra is az előbb említett tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, feltéve hogy e munka várható időtartama nem haladja meg a tizenkét hónapot, illetve őt nem olyan személy felváltására küldték ki, akinek kiküldetési ideje letelt;

[...]

2. Az a személy, akit szokásosan két vagy több tagállam területén foglalkoztatnak, a következők szerint meghatározott jogszabályok hatálya alá tartozik:

- a) az a személy, aki egy olyan vállalkozás hajózó [helyesen: utazó vagy hajózó] személyzetének tagja, amely más vagy saját számlájára nemzetközi vasúti, közúti, légi vagy belvízi személyszállítási vagy áru fuvarozási szolgáltatást végez, és amely vállalkozás székhelye egy tagállamban található, az utóbbi tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik a következő megszorításokkal:
 - i. ha az említett vállalkozás fiókteleppel vagy állandó képvislettel rendelkezik más tagállamban, mint amelyikben a székhelye található, e fióktelep vagy állandó képvislet által alkalmazott személy azon tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, amely tagállamban e fióktelep vagy állandó képvislet található;

[...]

- 6 Az 1408/71 rendeletnek „A migráns munkavállalók szociális biztonságával foglalkozó igazgatási bizottság” címet viselő IV. címében szereplő, „A bizottság összetétele, működése” című 80. cikk (1) bekezdése a következőket írta elő:

„A Bizottság mellett az egyes tagállamok kormányának képviselőiből létre kell hozni a migráns munkavállalók szociális biztonságával foglalkozó igazgatási bizottságot (a továbbiakban: igazgatási bizottság), amelyet szükség esetén szakértő tanácsadók segítenek. A Bizottság egy képviselője az igazgatási bizottság ülésein tanácsadói minőségben vesz részt.”

- 7 Az említett rendelet „Vegyes rendelkezések” címet viselő VI. címében található, „Az e rendelet hatálya alá tartozó intézmények és személyek közötti viszony” című 84a. cikk (3) bekezdése a következőképpen rendelkezett:

„E rendelet értelmezése vagy alkalmazása során felmerülő nehézségek esetén, amelyek veszélyeztethetik egy, a rendelet hatálya alá tartozó személy jogait, az illetékes állam vagy az érintett személy lakóhelye szerinti állam intézménye kapcsolatba lép az érintett tagállam(ok) intézményével (intézményeivel). Ha észszerű időn belül nem találják megoldást, az érintett hatóságok az igazgatási bizottsághoz fordulhatnak, hogy avatkozzon be.”

A 883/2004/EK rendelet

- 8 Az 1408/71 rendeletet 2010. május 1-jétől hatályon kívül helyezte és felváltotta a 2012. május 22-i 465/2012/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2012. L 149., 4. o.) módosított, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2004. L 166., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o.; a továbbiakban: 883/2004 rendelet). Az e rendelet 11–16. cikkét tartalmazó, a rendeletnek „Az alkalmazandó jogszabályok meghatározása” címet viselő II. címe az 1408/71 rendelet II. címében szereplő rendelkezéseket váltja fel, míg a 883/2004 rendelet 71. cikke és 76. cikkének (6) bekezdése lényegében az 1408/71 rendelet 80. cikkének és 84a. cikke (3) bekezdésének felel meg.

Az 574/72 rendelet

- 9 Az 574/72 rendelet „Alakiságok a munkavállalónak a rendelet 14. cikkének [1. pontja] és 14b. cikkének [1. pontja] szerinti kiküldetése esetén és a rendelet 17. cikke szerint megkötött megállapodások esetén” címet viselő 11. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezett:

„Azon tagállam hatáskörrel rendelkező hatósága által kijelölt intézmény, amely tagállam jogszabályait továbbra is alkalmazni kell, igazolást bocsát ki arról, hogy a munkavállaló egy meghatározott időpontig továbbra is e jogszabályok hatálya alá tartozik:

- a) a rendelet 14. cikkének [1. pontjában] és 14b. cikkének [1. pontjában] említett esetekben a munkavállaló vagy munkáltatója kérésére;

[...]

- 10 Az 574/72 rendeletnek „A rendelet 14. cikke [2. és 3. pontjában], 14a. cikkének [2–4. pontjában] és 14c. cikkében említett, általában két vagy több tagállam területén munkaviszonyban álló vagy önálló vállalkozói tevékenységet folytató személyek tekintetében alkalmazandó szabályok” címet viselő 12a. cikkének (1a) bekezdése a következőket mondta ki:

„Amennyiben a rendelet 14. cikke [2. pontja] a) pontjának megfelelően a nemzetközi közlekedési vállalkozás hajózó személyzetéhez tartozó személy az őt alkalmazó vállalkozás székhelye, fióktelepe vagy állandó telephelye szerinti, illetőleg lakóhelye és elsődleges munkaviszonya helye szerinti tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, az ezen tagállam hatáskörrel rendelkező hatósága által kijelölt intézmény az érintett személy részére igazolást bocsát ki arról, hogy az érintett személy a jogszabályai hatálya alá tartozik.”

A 987/2009/EK rendelet

- 11 Az 574/72 rendeletet 2010. május 1-jétől hatályon kívül helyezte és felváltotta a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2009. L 284., 1. o.).
- 12 A 987/2009 rendelet 5. cikke értelmében:

„(1) A valamely tagállam intézménye által az alaprendelet és a végrehajtási rendelet alkalmazása céljából egy személy helyzetének bemutatására kiállított dokumentumokat, valamint a dokumentumok kiállításának alapjául szolgáló bizonyítékokat a többi tagállam intézményei mindaddig elfogadják, amíg azokat a kiállító tagállam vissza nem vonja vagy érvénytelenné nem nyilvánítja.

(2) Amennyiben a dokumentum érvényessége vagy az abban szereplő bejegyzések alapját képező tények pontossága tekintetében kétség merül fel, a dokumentumot átvevő tagállami intézmény kéri a kiállító intézménytől a szükséges pontosításokat, valamint adott esetben a dokumentum visszavonását. A kiállító intézmény felülvizsgálja a dokumentum kiállításának alapját képező indokokat és szükség esetén visszavonja a dokumentumot.

(3) A (2) bekezdés értelmében az érintett személy által szolgáltatott információ, a dokumentum vagy bizonyíték megalapozottsága vagy az azokban szereplő bejegyzések alapját képező tények tekintetében felmerült kétség esetén a tartózkodási vagy lakóhely szerinti intézmény az illetékes intézmény kérésére – ha ez lehetséges – elvégzi ezen információ vagy dokumentum szükséges ellenőrzését.

(4) Amennyiben az érintett intézmények között nem születik megállapodás, az ügyet az illetékes hatóságokon keresztül az igazgatási bizottság elé lehet terjeszteni, legkorábban egy hónappal azon napot követően, hogy a dokumentumot kézhez vevő intézmény benyújtotta a kérelmet. Az igazgatási bizottság hat hónapon belül azon napot követően, hogy az ügyet elé terjesztették, megkísérli az álláspontok összeegyeztetését.”

A francia jog

A code du travail

- 13 A code du travail (a munka törvénykönyve) L 1262-3. cikkének az alapeljárás idején alkalmazandó változata a következőket írta elő:

„A munkáltató nem hivatkozhat a munkavállalók kiküldetésére alkalmazandó rendelkezésekre, amennyiben tevékenységét teljes egészében belföldön, vagy szokásos, állandó és folyamatos jelleggel belföldi helyiségekben, vagy infrastruktúrák igénybevételével végzi. Nem hivatkozhat ezekre a rendelkezésekre többek között akkor, ha tevékenysége az ügyfelek e területen történő felkutatását vagy megszerzését, illetve munkavállalók ezen a területen történő toborzását foglalja magában.

Ilyen esetekben a munkáltató a munka törvénykönyvének a belföldön letelepedett vállalkozásokra alkalmazandó rendelkezéseinek hatálya alá tartozik.”

- 14 E törvénykönyv L 8221-3. cikke a következőképpen rendelkezett:

„Szinlelt munkaszerződés alkalmazásának minősül, ha valamely tevékenységet, haszonszerzési céllal folytatott gyártási, feldolgozási, javítási tevékenységet, vagy szolgáltatásnyújtást, illetve kereskedelmi ajánlat teljesítését színlelt módon végzi olyan személy, aki szándékosan nem tesz eleget kötelezettségeinek:

[...]

2° Vagy nem nyújtotta be a hatályos jogszabályi rendelkezések alapján a társadalombiztosítási szervek vagy adóhatóságok felé teljesítendő nyilatkozatokat.”

A code de l'aviation civile

- 15 A code de l'aviation civile (polgári légi közlekedésről szóló törvénykönyv) R. 330-2-1. cikke a következőket írja elő:

„A munka törvénykönyvének [L 342-3.] cikkét a Franciaországban található üzemeltetési állomáshelyeik alapján kell a légiközlekedési vállalkozásokra alkalmazni.

Az üzemeltetési állomáshelyek olyan helyiségek vagy infrastruktúrák összessége, ahonnan egy vállalkozás állandó, szokásos és folyamatos jelleggel végez légi fuvarozási tevékenységet olyan alkalmazottak révén, akik szakmai tevékenységének tényleges központja e létesítményben van. Az előző rendelkezések értelmében egy alkalmazott szakmai tevékenységének központja az a hely, ahol rendszeresen munkát végez, vagy ahol szolgálatát megkezdi, és ahová feladata elvégzését követően visszatér.”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A C-370/17. sz. ügy

- 16 A Vueling Barcelonában (Spanyolország) székhellyel rendelkező, a Roissy – Charles de Gaulle repülőtér I. termináljára telepített, a légi fuvarozással és a saját földi kiszolgálással kapcsolatos cégvagyon miatt a bobigny (Franciaország) cégnyilvántartásba bejegyzett légitársaság. 2007. május 21-én ez a légitársaság erről a repülőtérről különféle spanyol városokba indított menetrend szerinti új járatokat.

- 17 2008. május 28-án – az ugyanezen év januárjától végzett ellenőrzéseket követően – az inspection du travail des transports de Roissy III aéroport (a Roissy III. repülőtér munkaügyi felügyelősege, Franciaország; a továbbiakban: munkaügyi felügyelőség) színlelt munkaszerződés tárgyában jegyzőkönyvet vett fel a Vuelinggel szemben.
- 18 Ebben a jegyzőkönyvben megállapította, hogy a Vueling a Roissy – Charles de Gaulle repülőtéren az adminisztrációs személyzet és az ügyvezetés által használt irodákat, pihenőhelyiségeket, a hajózó személyzet repülésre való felkészülésére alkalmas helyiségeket, valamint egy, a jegyértékesítési és utasfelvételi pultokat felügyelő irodát használt, megállapította továbbá, hogy ezen a repülőtéren egyrészt 50 fő kabinszemélyzetet és 25 fő pilótafülke-személyzetet alkalmazott, akiknek a szerződésai a spanyol jog hatálya alá tartoztak, másrészt olyan földi személyzetet – köztük kereskedelmi igazgatót – foglalkoztatott, akiknek a szerződésai a francia jog hatálya alá tartoztak.
- 19 A munkaügyi felügyelőség megállapította, hogy kizárólag a földi személyzetet jelentették be a francia társadalombiztosítási szerveknél, valamint hogy az hajózó személyzet a maga részéről a Tesorería general de la seguridad social de Cornellà de Llobregat (Cornellà de Llobregat-i általános társadalombiztosítási pénztár, Spanyolország; a továbbiakban: spanyol kibocsátó intézmény) által kiállított E 101-es igazolással rendelkezik, amely igazolja, hogy az 1408/71 rendelet 14. cikke 1. pontjának a) alpontja alapján ideiglenesen Franciaországba küldték ki őket. A felügyelőség megállapította, hogy 48 munkavállalóval kevesebb mint harminc nappal a franciaországi kiküldetésük előtt – néhányukkal az azt megelőző, vagy éppen azzal megegyező napon – létesítettek munkaviszonyt, és ebből arra következtetett, hogy alkalmazásukra a kiküldetés céljából került sor. A felügyelőség azt is megállapította, hogy 21 munkavállaló esetében a bérelszámolásában franciaországi cím szerepelt, továbbá hangsúlyozta, hogy a kiküldetési nyilatkozatok jelentős hányadában hamisan tüntették fel a tartózkodási helyet, elfedve azt, hogy a kiküldött munkavállalók többsége nem rendelkezik spanyolországi lakóhellyel, és egyesek soha nem éltek Spanyolországban.
- 20 A munkaügyi felügyelőség egyebekben megállapította, hogy a Vueling a polgári légi közlekedésről szóló törvénykönyv R. 330–2–1. cikke értelmében vett „üzemeltetési állomáshellyel” rendelkezik a Roissy – Charles de Gaulle repülőtéren, mivel e társaság hajózó személyzete ezen a repülőtéren kezdi meg és fejezi be szolgálatát. A felügyelőség ebből arra a következtetésre jutott, hogy a munka törvénykönyvének L 1262-3. cikke alapján a Vueling nem hivatkozhatott a munkavállalók kiküldetésére alkalmazandó rendelkezésekre.
- 21 A munkaügyi felügyelőség ebből azt a következtetést is levonta, hogy az alapeljárásban szóban forgó munkavállalókra a francia munka törvénykönyve vonatkozik, és nem rendelkeznek a kiküldött munkavállalók jogállásával. Egyebekben úgy vélte, hogy a kiküldetéssel kapcsolatos csalásról, valamint többek között a francia társadalombiztosítási rendszerben biztosított jogok igénybevételeől megfosztott kiküldött munkavállalók megkárosításáról, továbbá arról is szó van, hogy a munkáltató az e rendszerbe fizetendő összegek megfizetésének elmulasztásával a közösségnek is kárt okoz. Azt a körülményt illetően, hogy az említett munkavállalók rendelkeztek E 101-es igazolással, a munkaügyi felügyelőség úgy vélte, hogy noha az ez a dokumentum a biztosítás vélelmét eredményezi, nem bizonyítja a kiküldetés érvényességét.
- 22 E jegyzőkönyv alapján a CRPNPAC 2008. augusztus 11-én kártérítési keresetet indított a tribunal de grande instance de Bobigny (bobignyi általános hatáskörű elsőfokú bíróság, Franciaország) előtt az abból eredő kárának megtérítésére iránt, hogy a Vueling által a Roissy – Charles de Gaulle repülőtéren alkalmazott hajózó személyzete nem lépett be a CRPNPAC által kezelt kiegészítő nyugdíjbiztosítási rendszerbe.
- 23 A Vuelinggel szemben egyébként a tribunal correctionnel de Bobigny (bobignyi büntetőbíróság, Franciaország) előtt is eljárás indult a munka törvénykönyve L 8221-3. cikke szerinti színlelt munkaszerződés alkalmazásának bűncselekménye miatt, mivel a Roissy – Charles de Gaulle repülőtéren a 2007. május 21. és 2008. május 16. közötti időszakban szándékosan, anélkül folytatott

légi fuvarozási tevékenységet, hogy megtette volna az előírt bejelentéseket a társadalombiztosítási szervek vagy az adóhatóság felé, ami többek között a Franciaországban folytatott tevékenységének eltitkolásában, és e tevékenységnek a munkavállalók kiküldetésével történő jogszerűtlen egy tekintet alá vételében nyilvánult meg, holott e munkavállalókkal kizárólag a Franciaország területén, a Franciaországban található üzemeltetési állomáshelyekről történő munkavégzés céljából létesítettek munkaviszonyt.

- 24 E büntetőeljárásra figyelemmel, valamint az ezzel kapcsolatos jogerős határozat meghozataláig a tribunal de grande instance de Bobigny (bobignyi általános hatáskörű elsőfokú bíróság) úgy határozott, hogy felfüggeszti a CRPNPAC által a Vuelinggel szemben indított polgári eljárást.
- 25 2010. július 1-jei ítéletében a tribunal correctionnel de Bobigny (bobignyi büntetőbíróság) felmentette a Vuelinget.
- 26 2012. január 31-i ítéletével a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország) hatályon kívül helyezte ezt az ítéletet, megállapította a Vueling büntetőjogi felelősségét színlelt munkaszerződések alkalmazásában, és 100 000 euró pénzbírság megfizetésére kötelezte.
- 27 A büntetőjogi felelősség megállapításának alátámasztása céljából ez a bíróság – annak megállapítását követően, hogy a Vueling pilótafülke személyzetéből és a kabinszemélyzetből álló munkavállalóinak hajózó személyzetét Spanyolországban toborozták, valamint hogy az 1408/71 rendelet 14. cikke 1. pontjának a) alpontja alapján a spanyol kibocsátó intézmény kiállította az E 101-es igazolásokat a szóban forgó munkavállalók számára – mindazonáltal úgy vélte, hogy az említett társaság a polgári légi közlekedésről szóló törvénykönyv R. 330-2-1. cikke értelmében vett fióktelepen, illetve legalábbis üzemeltetési állomáshelyen folytatta tevékenységét a Roissy – Charles de Gaulle repülőtéren. Megállapította, hogy ez az egység működési autonómiával rendelkezett, és hogy következésképpen a Vueling nem hivatkozhatott arra, hogy szerves kapcsolat áll fenn közte és a szóban forgó hajózó személyzet között.
- 28 A cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) azt is megállapította, hogy a Vueling szándékosan sértette meg az alkalmazandó szabályokat, különösen azzal, hogy 41 érintett munkavállaló számára létesített lakóhelyet a saját székhelyének címén, anélkül hogy olyan komoly magyarázatot tudott volna adni, amellyel kizárhatta volna a csalás gyanúját, ily módon ez a társaság nem hivatkozhatott arra, hogy azért alkalmazta elkerülhetetlenül tévesen a jogot, mert hitt magatartásának jogszerűségében. Ezen túlmenően ez a bíróság úgy vélte, hogy jöllehet az E 101-es igazolások a spanyol szociális biztonsági rendszerben való biztosítást illetően olyan vélelmet keletkeztetnek, amely köti a szociális biztonság területén illetékes francia intézményeket, nem fosztják meg a francia büntetőbíróságot attól a lehetőségtől, hogy megállapítsa a munkavállalók Franciaországba való kiküldetésének érvényességi feltételeit meghatározó jogszabályi rendelkezések szándékos megsértését.
- 29 2012. április 4-én az Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales de Seine-et-Marne (Seine-et-Marne megyei társadalombiztosítási és családi járulékokat beszedő szervezet, Franciaország; a továbbiakban: Urssaf) a tényeket a szóban forgó E 101-es igazolásokat kiállító spanyol intézmény tudomására hozta, és kérte, hogy semmisítse meg azokat.
- 30 2014. március 11-i ítéletében a chambre criminelle de la Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) büntető kollégiuma elutasította a Vueling által a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) 2012. január 31-i ítéletével szemben benyújtott felülvizsgálat iránti kérelmet. A Cour de cassation (semmitőszék) megállapította, hogy a Vueling által a Roissy – Charles de Gaulle repülőtéren végzett tevékenységet szokásos, állandó és folyamatos jelleggel, Franciaországban található helyiségekben vagy infrastruktúrák igénybevételével végezte, és hogy ennél fogva a Vueling fiókteleppel vagy legalábbis üzemeltetési állomáshellyel rendelkezett Franciaország területén. Ebből azt a

következtetést vont le, hogy a Vueling nem hivatkozhatott az E 101-es igazolásokra a szóban forgó kiküldetések jogszerűségének megállapítása, valamint annak megakadályozása céljából, hogy a nemzeti bíróság megállapítsa a francia jogi rendelkezések szándékos megsértését.

- 31 2014. április 17-i határozatában a spanyol kibocsátó intézmény – az Urssaf 2012. április 4-i kérését követően – megsemmisítette az említett E 101-es igazolásokat.
- 32 2014. május 29-én a Vueling fellebbezést nyújtott be e határozat ellen.
- 33 A hatáskörrel rendelkező felettes hatóság – miután ezt a fellebbezést 2014. augusztus 1-jei határozatában elutasította – 2014. december 5-i módosító határozatában úgy vélte, hogy az E 101-es igazolások megsemmisítését hatályon kívül kell helyezni. E tekintetben arra a körülményre támaszkodott, hogy – figyelemmel a tényállás megvalósulása óta eltelt időre, valamint arra, hogy a korábban a megfizetett járulékokat az elévülés miatt nem lehet visszatéríteni – nem célszerű az érintett munkavállalóknak a spanyol szociális biztonsági rendszerbe való belépését jogellenesnek nyilvánítani. Azt is hangsúlyozta, hogy az érintett munkavállalók e járulékok alapján társadalombiztosítási ellátásokban részesülhettek, valamint hogy biztosításuk megsemmisítése esetén szociális védelem nélkül maradhatnának. Végezetül e hatóság szerint az alapügyben szóban forgó E 101-es igazolások tényleges megsemmisítése nem volt indokolt, mivel kiállításuk az érintett munkavállalók spanyol szociális biztonsági rendszerbe való belépésének egyszerű következménye volt.
- 34 A Cour de cassation (semmitőszék) 2014. március 11-i ítéletének kihirdetését követően a CRPNPAC által a tribunal de grande instance de Bobigny (bobignyi általános hatáskörű elsőfokú bíróság) előtt indított polgári eljárás újraindult.
- 35 Ennek keretében az említett bíróság arra kíván választ kapni, hogy az E 101-es igazolások kötelező hatályát el kell-e ismerni akkor, ha az érintett munkavállalók fogadó tagállamának büntetőbíróságai színlelt munkaszerződés miatt elítélték a munkáltatót. Közelebbről: továbbra is kétséges az 574/72 rendelet 11. cikke (1) bekezdése a) pontjának és 12a. cikke (1a) bekezdésének hatálya, és kétségesek az ezen igazolások visszaélészerű vagy csalárd alkalmazásának következményei.
- 36 E körülmények között a tribunal de grande instance de Bobigny (bobignyi általános hatáskörű elsőfokú bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) A[z 574/72] rendelet 11. cikke (1) bekezdésének és 12a. cikke (1a) bekezdésének megfelelően azon tagállamnak, amelynek társadalombiztosítási jogszabályai a munkavállaló helyzetére továbbra is alkalmazandóak, az illetékes hatósága által kijelölt intézmény által kiállított E 101-es igazoláshoz fűződő joghatást fenn kell-e tartani akkor is, ha az E 101-es igazolást azon tagállam hatósága vagy bírósága által jogerősen megállapított csalás vagy joggal való visszaélés következtében szereztek meg, amelynek területén a munkavállaló tevékenységét végzi vagy végezni köteles?
- 2) Amennyiben erre a kérdésre igenlő választ kell adni, az E 101-es igazolások kibocsátása akadályát képezheti-e annak, hogy a csalást elkövető munkáltató magatartásából eredő jogsértés következtében kárt szenvedő személyek kártérítésben részesüljenek anélkül, hogy munkavállalóknak az E 101-es igazolásban megjelölt rendszerekbe történő belépését a munkáltatóval szemben megindított felelősség megállapítása iránti keresetben kétségsbe vonnák?”

A C-37/18. sz. ügy

- 37 2007. április 21-én a Vueling másodpilótaként alkalmazta J.-L. Poignant-t olyan angol nyelvű szerződéssel, amelyre a spanyol jog volt az irányadó. Ezt követően, 2007. június 14-i módosítással a Roissy – Charles de Gaulle repülőtérre küldték ki. Ezt az eredetileg hat hónapra előírt kiküldetést ugyanilyen időtartamra, egy alkalommal, 2008. június 16-ig meghosszabbították.
- 38 J.-L. Poignant 2008. május 30-i levelében – többek között arra hivatkozással, hogy szerződéses helyzete a francia jogba ütközik – felmondta a munkaviszonyát, amit később, 2008. június 2-i elektronikus levelében visszavont. 2008. június 9-i levelében – ismételten e jogellenességre hivatkozva – tudomásul vette munkaviszonyának megszűnését.
- 39 2008. június 11-én J.-L. Poignant a conseil des prud’hommes de Bobignyhoz (bobignyi munkaügyi bíróság, Franciaország) fordult, és egyrésztől felmondásának a munkaviszony valós és komoly ok nélküli elbocsátás joghatásával való megszűnésévé történő átminősítését, másrésztől pedig – többek között – színlelt munkaszerződés alkalmazása címén átalány-kártérítés és a 2007. július 1. és 2008. július 31. közötti időszakban a francia társadalombiztosítási járulékfizetés elmulasztásából eredő kár megtérítése címén kártérítés megfizetését kérte.
- 40 2011. április 14-i ítéletével ez a bíróság elutasította J.-L. Poignant valamennyi kérelmét. Ez a bíróság úgy ítélte meg, hogy a Vueling szabályszerűen eleget tett az alkalmazandó alaki közigazgatási előírásoknak, többek között azért, hogy munkavállalói számára beszerezte a spanyol társadalombiztosítási szervezetektől az E 101-es igazolásokat. Az említett bíróság azt is megállapította, hogy J.-L. Poignant kiküldetése nem haladta meg az egy évet, és hogy nem másik személy helyettesítése céljából küldték Franciaországba.
- 41 2016. március 4-i ítéletével a cour d’appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) – a Cour de cassation (semmitőszék) jelen ítélet 30. pontjában említett 2014. március 11-i ítéletére támaszkodva – hatályon kívül helyezte a conseil des prud’hommes de Bobigny (bobignyi munkaügyi bíróság) ítéletét, valamint többek között arra kötelezte a Vuelinget, hogy színlelt munkaszerződés alkalmazása címén átalány-kártérítést és a francia társadalombiztosítási járulékfizetés elmulasztása címén kártérítést fizessen J.-L. Poignant számára.
- 42 E bíróság szerint J.-L. Poignant elegendő bizonyítékot terjesztett elő annak megállapításához, hogy szerződéses helyzete a francia jogba ütközik. Konkrétan: ez a bíróság megállapította, hogy J.-L. Poignant személyes címe mindenkor Franciaországban volt, jóllehet munkaszerződése és a kiküldetésre vonatkozó módosító záradék szerint – valótlanul – Barcelonában rendelkezett lakóhellyel. Bérelszámolásait ugyanígy barcelonai valótlan cím feltüntetésével állították ki.
- 43 A Vueling felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a cour d’appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) 2016. március 4-i ítéletével szemben a Cour de cassation (semmitőszék) előtt.
- 44 E felülvizsgálati kérelemmel összefüggésben ez a bíróság többek között arra kíván választ kapni, hogy a Bíróság által a 2017. április 27-i A-Rosa Flussschiff ítéletben (C-620/15, EU:C:2017:309) adott értelmezés – amely ítélet olyan jogvitára vonatkozott, amelyben E 101-es igazolásokat állítottak ki az 1408/71 rendelet 14. cikke 2. pontjának a) alpontja alapján – vonatkozik-e egy, a színlelt munkaszerződés alkalmazásán alapuló jogsértéssel és olyan igazolásokkal kapcsolatos jogvitára is, amelyeket e rendelet 14. cikke 1. pontjának a) alpontja alapján állítottak ki olyan munkavállalók számára, akik az állampolgárságuk szerinti tagállam területén végzik a tevékenységüket, és amely tagállam területén a légitársasági vállalkozás fiókteleppel rendelkeznek, amennyiben már magából az említett igazolások szövegéből is azt a következtetést lehet levonni, hogy azokat csalárd módon szerezték, vagy azokra csalárd módon hivatkoztak.

- 45 Az említett bíróság egyébként kételyeit fejezi ki azt illetően, hogy az uniós jog elsőbbségének elvével ellentétes-e, hogy a nemzeti bíróság – amelyet belső jogának alkalmazása során köt a büntetőbíróság által hozott ítélet polgári jogban fennálló jogereje – következtetéseket von le a valamely büntetőbíróság által az uniós joggal összeegyeztethetetlen módon hozott határozatból, és kizárólag azon az alapon kötelezi polgári eljárás keretében a munkáltatót kártérítésnek a munkavállaló számára történő megfizetésére, hogy színlelt munkaszerződés miatt ezt a munkáltatót büntetőjogilag elmarasztalták.
- 46 E körülmények között a Cour de cassation (semmitőszék) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) A [Bíróság] által a[z 1408/71] rendelet 14. cikke [2. pontjának] a) alpontjára vonatkozóan a [2017. április 27-i A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309] ítéletben adott értelmezés vonatkozik-e a színlelt munkaszerződésre vonatkozó jogsértésre, amelyben az E 101-es igazolásokat az [574/72] rendelet 11. cikkének (1) bekezdése jogcímén, e rendelet 14. cikke [1. pontjának] a) alpontja alapján állították ki, holott a tényállás a [1408/71 rendelet] 14. cikk[e] [2. pontja] a) alpontja i. alpontjának hatálya alá tartozik azon munkavállalók vonatkozásában, akik az állampolgárságuk szerinti tagállam területén végzik a tevékenységüket, amelynek területén a valamely másik tagállamban székhellyel rendelkező légitársasági vállalkozás fiókteleppel rendelkezik, és a munkavállaló munkavégzésének helyeként egy repülőteret és munkáltatóként egy légitársaságot megjelölő E 101-es igazolás ezekből önmagában azon következtetés levonását teszi lehetővé, hogy az igazolást csalárd módon szerezték?
- 2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén az [...] uniós jog elsőbbségének elvét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy egy nemzeti bíróság, amelyet belső joga alkalmazása során köt a büntetőbíróság által hozott ítélet jogereje, valamely büntetőbíróság által az [...] Unió jogszabályaival ellentétesen hozott határozatból következtetéseket vonjon le, mivel polgári ügyben a munkavállalóval szemben egyedül azon az alapon kötelezte kártérítésre a munkáltatót, hogy e munkáltatót színlelt munkaszerződés miatt büntetőjogilag elmarasztalták?”
- 47 A Bíróság elnöke 2018. február 22-i határozatával a C-370/17. sz. ügyet és a C-37/18. sz. ügyet az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A C-370/17. és a C-37/18. sz. ügyben előterjesztett első kérdéstről

- 48 Első kérdésünkkel a kérdést előterjesztő bíróságok lényegében arra kívánnak választ kapni, hogy az 574/72 rendelet 11. cikke (1) bekezdésének a) pontját akként kell-e értelmezni, hogy az 1408/71 rendelet 14. cikke 1. pontjának a) alpontja alapján kiállított E 101-es igazolásoknak a tevékenységeiket az e tagállamban végző munkavállalók vonatkozásában történő, vélhetően csalárd megszerzésével vagy felhasználásával kapcsolatos tényállás miatt a munkáltatóval szemben indított bírósági eljárást lefolytató tagállami bíróság figyelmen kívül hagyhatja ezeket az igazolásokat.
- 49 A Bíróság rendelkezésére álló információkból kitűnik, hogy ezt a kérdést olyan jogvitákkal összefüggésben terjesztették elő, amelyekben a francia büntetőbíróságok úgy vélték, hogy a Spanyolországban székhellyel rendelkező légitársaságok – a jelen esetben a Vueling – hajózó személyzetére vonatkozó, a spanyol kibocsátó intézmény által az 1408/71 rendelet 14. cikke 1. pontjának a) munkavállalók kiküldetésére vonatkozó a) alpontja alapján kiállított E 101-es igazolásokat e rendelet 14. cikke 2. pontja a) alpontjának i. alpontja alapján kellett volna kiállítani, amely többek között azokra a munkavállalókra vonatkozik, akik – nemzetközi személyszállítást végző vállalkozás hajózó személyzetének tagjaiként – tevékenységeiket két vagy több tagállam területén

- végzik, és akiket ez a társaság a székhelye szerintitől eltérő tagállam területén létesített fióktelepén alkalmaz. Ezek a nemzeti bíróságok úgy vélték, hogy az érintett munkavállalókat – ezen utóbbi rendelkezés alapján – a francia, nem pedig a spanyol társadalombiztosítás keretében kellett volna biztosítani. Egyebekben megállapították e légitársaság büntetőjogi felelősségét az említett igazolások kiállítására vonatkozó törvényi feltételek megkerülését vagy kijátszását célzó csalás miatt.
- 50 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az egyik általános uniós jogi elv értelmében a jogalanyok nem hivatkozhatnak csalárd módon vagy visszaélészerűen az uniós jogi normákra (lásd ebben az értelemben: 2018. február 6-i Altun és társai ítélet, C-359/16, EU:C:2018:63, 48. és 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 51 A Bíróságnak az 1408/71 rendelettel kapcsolatos ítélkezési gyakorlata értelmében az E 101-es igazolás kiállításával kapcsolatos csalás megállapítása olyan egybehangzó bizonyítékokon alapul, amelyek alátámasztják a következők együttes fennállását: egyrészt egy objektív elem, amely abban áll, hogy nem teljesülnek az ezen igazolás kiállításának, illetve az igazolásra való hivatkozásnak az e rendelet II. címében előírt feltételei, másrészt pedig egy szubjektív elem, amely az érintettek arra irányuló szándékának felel meg, hogy az igazoláshoz fűződő előnyökben való részesülés érdekében megkerüljék vagy kijátsszák az említett igazolás kiállításának feltételeit (lásd ebben az értelemben: 2018. február 6-i Altun és társai ítélet, C-359/16, EU:C:2018:63, 50–52. pont).
- 52 Így az E 101-es igazolás csalárd módon való megszerzése alapulhat szándékos cselekvésen, például a kiküldött munkavállaló vagy az e munkavállalót kiküldő vállalkozás tényleges helyzetének hamis bemutatásán, vagy szándékos mulasztáson, például releváns információ abból a célból történő elhallgatásán, hogy kijátsszák az 1408/71 rendelet 14. cikke 1. pontja a) alpontja alkalmazásának feltételeit (2018. február 6-i Altun és társai ítélet, C-359/16, EU:C:2018:63, 53. pont).
- 53 Elsősorban a csalás megállapítása céljából megkövetelt objektív elemet illetően a jelen ügyben emlékeztetni kell arra, hogy az alapügyben szóban forgó E 101-es igazolásokat a spanyol kibocsátó intézmény az 1408/71 rendelet 14. cikke 1. pontjának a) alpontja alapján állította ki, amely rendelkezés előírja, hogy a kiküldött munkavállalók továbbra is a munkáltató székhelye szerinti tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak.
- 54 Márpedig az 1408/71 rendelet 14. cikke 2. pontja a) alpontjának – a kérdést előterjesztő bíróságok által említett – i. alpontja szerint a nemzetközi légi járatokat működtető légitársaság hajózó személyzetének az e társaság székhelye szerintitől eltérő tagállam területén található fióktelepe vagy állandó képvisellete által alkalmazott tagja azon tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, amely tagállamban e fióktelep vagy állandó képvisellete található.
- 55 E rendelkezés alkalmazása ily módon megköveteli, hogy két kumulatív feltétel teljesüljön: azaz egyrészt, hogy az érintett légitársaság fiókteleppel vagy állandó képviselettel rendelkezzen a székhelye szerintitől eltérő tagállamban, másrészt pedig, hogy a szóban forgó személyt ez az egység alkalmazza.
- 56 Ami az első feltételt illeti – ahogyan lényegében arra a főtanácsnok indítványának 139–142. pontjában rámutatott –, a „fióktelep” és az „állandó képvisellete” fogalmát az 1408/71 rendelet nem határozza meg, és e tekintetben nem is utal vissza a tagállamok jogára, e fogalmakat következésképpen önálló módon kell értelmezni. Ezeket – mint ahogyan az uniós jog más rendelkezéseiben szereplő azonos vagy hasonló fogalmakat – akként kell értelmezni, hogy azok a tényleges gazdasági tevékenység végzése céljából létesített, az állandóság és a folytonosság jellemzőit mutató olyan másodlagos letelepedési formát jelölnek, amely e célból szervezett tárgyi és személyzeti eszközökkel, valamint a székhelyhez képest bizonyos fokú autonómiával rendelkezik (lásd analógia útján: 1995. november 30-i Gebhard ítélet, C-55/94, EU:C:1995:411, 28. pont; 2019. április 11-i Ryanair ítélet, C-464/18, EU:C:2019:311, 33. pont).

- 57 A második feltételt illetően a Bíróságnak a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o.; HL 2011. L 124., 47. o.) 19. cikke 2. pontjának a) alpontja értelmében az egyéni munkaszerződések területén alkalmazandó jog meghatározásával kapcsolatos ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy egy légitársaság hajózó személyzetének munkaviszonya jelentős mértékben kapcsolódik ahhoz a helyhez, ahonnan ez a személyzet a munkáltatóval szemben fennálló kötelezettségeit elsősorban teljesíti. Ez a hely annak a helynek felel meg, ahonnan az említett személyzet a szállítási feladatait végzi, illetve ahová a feladatok elvégzését követően visszatér, ahol a feladataival kapcsolatos utasításokat kapja és munkáját megszervezi, valamint ahol munkaeszközei vannak, amely megegyezhet bázishelyével (lásd analógia útján: 2017. szeptember 14-i Nogueira és társai ítélet, C-168/16 és C-169/16, EU:C:2017:688, 60., 63., 69., 73. és 77. pont).
- 58 A jelen ügyben azonban a Bírósághoz benyújtott információkból az tűnik ki egyrészt, hogy a Vueling az alapügyben szóban forgó időszakban a Roissy – Charles de Gaulle repülőtéren a nemzeti jog értelmében vett üzemeltetési állomáshellyel rendelkezett, amely az 1408/71 rendelet 14. cikke 2. pontja a) alpontjának i. alpontja értelmében vett fióktelepnek vagy állandó képviselőnek minősülhet, amennyiben ez a társaság állandó és folyamatos jelleggel az ezen üzemeltetési állomáshelyet alkotó helyiségek és infrastruktúra igénybevételével végezte légi fuvarozási tevékenységét, amely állomáshely úgy tűnt, hogy – mivel kereskedelmi igazgató irányítása alatt állt – bizonyos fokú önállóságot élvez. Másrészt, ugyanezek a tényezők arra is utalnak, hogy e rendelkezés értelmében az érintett hajózó személyzetet ez az egység alkalmazta, mivel az megfelelt annak a helynek, ahonnan – az előző pontban pontosítottak értelmében – a személyzet a munkáltatóval szemben fennálló kötelezettségeinek nagy részét teljesíti.
- 59 Ami másodsorban a csalás szubjektív elemét illeti, a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy maga a Vueling nyújtott be a cour d'appel de Paris-hoz (párizsi fellebbviteli bíróság) egy olyan tájékoztató dokumentumot, amely egyértelműen kifejti, hogy a munkáltatójuk tulajdonában álló franciaországi telephelyre kiküldött munkavállalóknak a francia társadalombiztosítási rendszer hatálya alá kell tartozniuk. Egyebekben úgy tűnik, ugyanez az irat jelzi, hogy a Vueling az érintett munkavállalói jelentős részének lakóhelyét a saját spanyolországi székhelyének címére jelentette be, holott e munkavállalók jó része soha nem élt e tagállam területén és Franciaországban rendelkezett lakóhellyel.
- 60 A fentiekre figyelemmel, az illetékes francia intézmények és bíróságok észszerűen vélhették úgy, hogy olyan konkrét bizonyítékok állnak a rendelkezésükre, amelyek arra utalnak, hogy a Vueling csalárd módon szerezte meg az alapügyben szóban forgó, a spanyol kibocsátó intézmény által az 1408/71 rendelet 14. cikke 1. pontjának a) alpontja alapján kiállított E 101-es igazolásokat, illetve hogy azokra csalárd módon hivatkozott, mivel az érintett hajózó személyzet valójában az e rendelet 14. cikke 2. pontja a) alpontjának i. alpontjában előírt különös szabály hatálya alá tartozott, következésképpen pedig a francia társadalombiztosítási rendszer hatálya alá kellett volna tartoznia.
- 61 Mindamellett az alapügyben szóban forgóhoz hasonló bizonyítékok fennállása önmagában nem igazolhatja, hogy az érintett munkavállalók fogadó tagállamának illetékes intézménye vagy e tagállam nemzeti bíróságai jogerősen megállapítsák a csalás fennállását és figyelmen kívül hagyják az érintett E 101-es igazolásokat.
- 62 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a lojális együttműködés EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében kimondott – és a kölcsönös bizalom elvét is magában foglaló – elve értelmében az E 101-es igazolás, amennyiben annak célja a munkavállalók szabad mozgásának és a szolgáltatások szabad nyújtásának megkönnyítése, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében – főszabály szerint – köti a fogadó tagállam illetékes intézményét és bíróságait, mivel azt a vélelmet állítja fel, hogy az érintett munkavállalóra szabályosan társadalombiztosítási rendszerének hatálya alá tartozik, amelynek illetékes

intézménye kiállította ezt az igazolást (lásd ebben az értelemben: 2018. február 6-i Altun és társai ítélet, C-359/16, EU:C:2018:63, 35–40. pont; lásd továbbá analógia útján: 2018. szeptember 6-i Alpenrind és társai ítélet, C-527/16, EU:C:2018:669, 47. pont).

- 63 Ennélfogva mindaddig, amíg az E 101-es igazolást nem vonták vissza vagy nem nyilvánították érvénytelennek, a fogadó tagállam illetékes intézményének és bíróságainak figyelembe kell venniük, hogy az érintett munkavállaló már azon tagállam társadalombiztosítási jogszabályainak hatálya alá tartozik, amelynek illetékes intézménye kiállította ezt az igazolást (lásd ebben az értelemben: 2018. február 6-i Altun és társai ítélet, C-359/16, EU:C:2018:63, 41. pont).
- 64 Ugyanakkor a lojális együttműködés elvéből következik, hogy amennyiben az 1408/71 rendelet 84a. cikkének (3) bekezdésében előírt eljárás keretében a fogadó tagállam illetékes intézményében kétségek merülnek fel az E 101-es igazolás kiállításának alapjául szolgáló tények, ekként pedig az abban szereplő megállapítások helytállóságával kapcsolatban, az E 101-es igazolást kiállító tagállam illetékes intézményének feladata felülvizsgálni az igazolás kiállításának megalapozottságát, adott esetben pedig visszavonni az említett igazolást (lásd ebben az értelemben: 2018. február 6-i Altun és társai ítélet, C-359/16, EU:C:2018:63, 42. és 43. pont).
- 65 E rendelkezésnek megfelelően, abban az esetben, ha az érintett intézmények nem jutnak megegyezésre például egy konkrét helyzet sajátos tényeinek értékelését illetően, következésképpen pedig az alkalmazandó társadalombiztosítási jogszabályok meghatározása céljából az 1408/71 rendelet releváns rendelkezésének kiválasztását illetően, álláspontjuk összeegyeztetése céljából lehetőségük van az e rendelet 80. cikkében említett igazgatási bizottsághoz fordulni (lásd ebben az értelemben: 2018. február 6-i Altun és társai ítélet, C-359/16, EU:C:2018:63, 44. pont).
- 66 Márpedig éppen a csalás gyanújával összefüggésben bír különös jelentőséggel az 1408/71 rendelet 84a. cikkének (3) bekezdésében létrehozott eljárásnak a – csalás fennállásának a fogadó tagállam illetékes hatóságai általi esetleges jogerős megállapítása előtti – lefolytatása, amennyiben ez az eljárás lehetővé teheti a kiállító tagállam és a fogadó tagállam illetékes intézménye számára, hogy párbeszédet folytassanak, és szorosan együtt működjenek azzal a céllal, hogy – a saját nemzeti joguk alapján rendelkezésre álló vizsgálati jogkörök alkalmazása révén – minden olyan releváns ténybeli és jogi elemet vizsgáljanak és összegyűjtsenek, amely eloszlathatja vagy – éppen ellenkezőleg – megerősítheti az érintett E 101-es igazolások kiállítását övező körülményekkel kapcsolatban a fogadó tagállam illetékes hatósága által kifejezett kétségek helytállóságát.
- 67 Ugyanígy, ez az eljárás, amennyiben megengedi az igazolást kiállító tagállam illetékes intézményének már egy korai szakaszban való részvételét, lehetővé teszi ezen utóbbi számára, hogy vita keretében hivatkozzon a csalás fennállásával kapcsolatban a fogadó tagállam illetékes intézménye által előterjesztett esetleges konkrét bizonyítékokra vonatkozó álláspontjára, ily módon pedig azt, hogy adott esetben semmisítse meg vagy vonja vissza az érintett E 101-es igazolásokat, ha arra a megállapításra jutna, hogy e bizonyítékok alapján az igazolásokat ténylegesen csalárd módon szereztek meg, vagy azokra csalárd módon hivatkoztak.
- 68 E tekintetben hangsúlyozni kell különösen azt, hogy ha a fogadó tagállam illetékes intézménye kizárólag a csalás fennállásával kapcsolatos konkrét bizonyítékok alapján hagyhatná egyoldalúan figyelmen kívül a valamely másik tagállam illetékes hatósága által kiállított E 101-es igazolásokat, jöllehet ebben a szakaszban – az igazolást kiállító intézmény bevonásának és az igazolások kiállítását övező releváns körülmények mélyreható vizsgálatának hiányában – még nem lehetett érvényesen és jogerősen megállapítani a csalás fennállását, fokozódna annak a kockázata, hogy az egyetlen nemzeti szabályozás alkalmazása 1408/71 rendelet II. címében szereplő rendelkezésekben kimondott elvének megsértésével (lásd ebben az értelemben: 2018. február 6-i Altun és társai ítélet, C-359/16, EU:C:2018:63, 29. pont) annak ellenére kellene járulékokat fizetni a fogadó tagállam társadalombiztosítási rendszerébe, hogy ugyanezen munkavállalók után már fizettek járulékokat azon tagállam társadalombiztosítási rendszerébe, amelynek igazolásai tanúsítják, hogy a nemzeti jogszabályok az alkalmazandóak.

- 69 Ráadásul, ha később bebizonyosodna, hogy tévesen fizettek járulékokat ezen utóbbi tagállam társadalombiztosítási rendszerébe, fennáll annak a kockázata, hogy ezeket a járulékokat nem lehet visszafizetni például – mint a jelen ügyben – az említett tagállamban alkalmazandó elévülési szabályok miatt, holott semmiféle csalást nem állapítottak meg jogerősen.
- 70 Ennek megfelelően az 1408/71 rendelet 84a. cikkének (3) bekezdésében létrehozott eljárás lefolytatásának elmulasztásával fokozódna annak a kockázata, hogy az érintett munkavállalók több tagállam társadalombiztosítási rendszerébe fognak tartozni, minden olyan komplikációval, amelyet ez a halmozódás maga után vonhat, ami sérthetné azt, hogy a munkavállalók – az egyetlen nemzeti szabályozás alkalmazása elvének megfelelően – kizárólag egy társadalombiztosítási rendszer hatálya alá tartozhatnak, sérthetné továbbá az alkalmazandó rendszer kiszámíthatóságát, ekként pedig a jogbiztonságot (lásd ebben az értelemben: 2006. január 26-i Herbosch Kiere ítélet, C-2/05, EU:C:2006:69, 25. pont).
- 71 Ez az eljárás tehát kötelező előfeltételt képez annak meghatározása céljából, hogy teljesülnek-e csalás fennállásának megállapításához szükséges feltételek, ekként pedig annak céljából, hogy a szóban forgó E 101-es igazolások érvényességét és az érintett munkavállalókra alkalmazandó társadalombiztosítási jogszabályokat illetően bármiféle hasznos következtetést le lehessen vonni.
- 72 Ebből következik, hogy amennyiben konkrét bizonyítékok alapján úgy lehet vélni, hogy az E 101-es igazolásokat csalárd módon szerezték meg, illetve azokra csalárd módon hivatkoztak, a fogadó tagállam illetékes intézményének nem azt kellene tennie, hogy egyoldalúan megállapítja a csalás fennállását és figyelmen kívül hagyja ezeket az igazolásokat, hanem haladéktalanul meg kellene indítania az 1408/71 rendelet 84a. cikkének (3) bekezdésében előírt eljárást, hogy a fogadó tagállam intézménye által megkeresett és az ezen igazolásokat kiállító intézmény – a lojális együttműködés elve értelmében – észszerű határidőn belül e bizonyítékok tükrében felülvizsgálja az említett igazolások kiállításának megalapozottságát, és adott esetben határozzon azok megsemmisítéséről vagy visszavonásáról, amint az a jelen ítélet 64. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatból kitűnik (lásd ebben az értelemben: 2018. február 6-i Altun és társai ítélet, C-359/16, EU:C:2018:63, 54. pont).
- 73 Ebben a kontextusban, amennyiben a fogadó tagállam bíróságához olyan munkáltatóval szemben indított jogi eljárásban fordulnak, amely munkáltató esetében fennáll a gyanúja, hogy csalárd módon szerezte meg az E 101-es igazolásokat, illetve azokra csalárd módon hivatkozott, ez a bíróság nem hagyhatja figyelmen kívül az 1408/71 rendelet 84a. cikkének (3) bekezdésében létesített eljárást és ezen eljárás kimenetelét (lásd analógia útján: 2018. július 11-i Bizottság kontra Belgium ítélet, C-356/15, EU:C:2018:555, 96–105. pont).
- 74 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 288. cikk második bekezdése értelmében az 1408/71 rendelethez hasonló rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban. Egyebekben az uniós jog elsőbbségének elve, amely szentesíti e jog elsődlegességét a tagállamok jogával szemben, arra kötelezi a tagállamok valamennyi szervét, hogy biztosítsák a különböző uniós jogi normák teljes érvényesülését, mivel a tagállamok joga nem befolyásolhatja a különböző normáknak az említett államok területére nézve elismert hatását (lásd ebben az értelemben: 2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2019:530, 53. és 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 75 Annak elismerése, hogy a fogadó tagállamnak a valamely bűnüldöző szerv, e tagállam illetékes intézménye vagy bármely más személy által indított bírósági eljárást lefolytató bírósága – attól függetlenül, hogy az 1408/71 rendelet 84a. cikkének (3) bekezdésében előírt eljárás megindult vagy folyamatban van-e – pusztán azon az alapon érvénytelenné nyilváníthatja az E 101-es igazolást, hogy konkrét bizonyítékok alapján meg lehet állapítani, hogy ezt az igazolást csalárd módon szerezték meg, illetve hogy arra csalárd módon hivatkoztak, veszélyeztetné az e rendelkezés által bevezetett, a tagállamok intézményei közötti lojális együttműködésen alapuló rendszert (lásd ebben az értelemben: 2017. április 27-i A-Rosa Flussschiff ítélet, C-620/15, EU:C:2017:309, 47. pont; 2018. szeptember 6-i

Alpenrind és társai ítélet, C-527/16, EU:C:2018:669, 46. pont). Ily módon figyelmen kívül hagynák az ezen eljárás csalás gyanújával összefüggésben történő lefolytatásának a jelen ítélet 66. és 67. pontjában kiemelt különös jelentőségét.

- 76 Ezen túlmenően, mivel az 1408/71 rendelet 84a. cikkének (3) bekezdésében előírt eljárás megindításának eredményeként az igazolást kiállító intézmény megsemmisítheti vagy visszavonhatja az érintett E 101-es igazolásokat, ez az eljárás biztosíthatja – amint arra a főtanácsnok indítványának 86. pontjában rámutatott – az eljárásgazdaságosságot, mivel következőképpen feleslegesnek bizonyulhat eljárásoknak a fogadó tagállam bíróságai előtti megindítása.
- 77 Következőképpen csak akkor szabad egy bírósági eljárás keretében előterjeszteni azokat a konkrét bizonyítékokat, amelyek alapján úgy lehet vélni, hogy az E 101-es igazolásokat csalárd módon szerezték meg, illetve azokra csalárd módon hivatkoztak, ha ezt az eljárást a fogadó tagállam illetékes intézménye indította, és ha az említett igazolásokat kiállító intézmény mellőzte az ezen igazolások kiállítása megalapozottságának felülvizsgálatát, és észszerű határidőn belül nem foglalt állást a fogadó tagállam illetékes intézménye által erre vonatkozóan benyújtott kérelemről, azzal a céllal, hogy a fogadó tagállam bírósága figyelmen kívül hagyja az igazolásokat, azzal a feltétellel azonban, hogy azok a személyek, akikkel szemben ebben az eljárásban felróják, hogy csalárd módon szerezték meg ezeket az igazolásokat, vagy csalárd módon hivatkoztak azokra, a tisztességes eljáráshoz való joghoz kapcsolódó garanciák tiszteletben tartása mellett vitathatják az ezen eljárás alapjául szolgáló információkat (lásd ebben az értelemben: 2018. február 6-i Altun és társai ítélet, C-359/16, EU:C:2018:63, 54–56. pont).
- 78 Ennélfogva a fogadó tagállam bírósága az ilyen bírósági eljárás keretében csak akkor hagyhatja figyelmen kívül az E 101-es igazolásokat, ha teljesül két kumulatív feltétel: azaz egyrészt az, hogy az ezen igazolásokat kiállító intézmény – amelyhez e tagállam illetékes hatósága haladéktalanul az említett igazolások kiállítása megalapozottságának felülvizsgálata iránti kérelemmel fordult – az ezen utóbbi intézmény által közölt információk tükrében mellőzze az eljárás lefolytatását, továbbá észszerű határidőn belül, adott esetben ezen igazolások megsemmisítésével vagy visszavonásával, ne foglaljon állást erről a kérelemről; másrészt pedig az, hogy az említett információk – a tisztességes eljáráshoz való joghoz kapcsolódó garanciák tiszteletben tartása mellett – lehetővé tegyék e bíróság számára annak megállapítását, hogy a szóban forgó igazolásokat csalárd módon szerezték meg, vagy azokra csalárd módon hivatkoztak (lásd ebben az értelemben: 2018. február 6-i Altun és társai ítélet, C-359/16, EU:C:2018:63, 61. pont).
- 79 Ebből következik, hogy a fogadó tagállam E 101-es igazolások érvényességének kérdésében eljáró bírósága köteles először is feltárni, hogy a fogadó tagállam illetékes intézménye – az igazolásokat kiállító intézményhez benyújtott, az igazolások felülvizsgálatára és visszavonására irányuló kérelem révén – megindította-e az 1408/71 rendelet 84a. cikkének (3) bekezdésében előírt eljárást a bírósági eljárás megindítását megelőzően, és amennyiben nem ez volt a helyzet, köteles meghozni a rendelkezésére álló minden jogi intézkedést annak biztosítása céljából, hogy a fogadó tagállam illetékes intézménye megindítsa ezt az eljárást.
- 80 Következőképpen a fogadó tagállamnak az E 101-es igazolások csalárd módon történő megszerzésére utaló tényállás miatt a munkáltatóval szemben indított eljárást lefolytató bírósága kizárólag akkor hozhat jogerős határozatot a csalás fennállásáról és kizárólag akkor hagyhatja figyelmen kívül ezeket az igazolásokat, ha megállapítja – azt követően, hogy szükség szerint nemzeti joga alapján felfüggesztette a bírósági eljárást –, hogy miután haladéktalanul megindították az 1408/71 rendelet 84a. cikkének (3) bekezdésében előírt eljárást, az E 101-es igazolásokat kiállító intézmény mellőzte ezen igazolások felülvizsgálatát, és adott esetben az említett igazolások megsemmisítése vagy visszavonása révén nem foglalt észszerű határidőn belül állást a fogadó tagállam illetékes intézménye által benyújtott bizonyítékokról.

- 81 Kizárólag ez az értelmezés garantálhatja az 1408/71 rendelet 84a. cikkének (3) bekezdésében előírt eljárás hatékony érvényesülését, annak biztosítása révén, hogy az érintett tagállamok illetékes intézményei haladéktalanul megkezdik az e rendelkezésben említett párbeszédet azzal a céllal, hogy adott esetben a fogadó tagállam bírósága – az előtte megindult eljárás keretében – rendelkezzen az esetleges csalás bizonyítása céljából szükséges valamennyi adattal, oly módon, hogy arra ösztönzi az E 101-es igazolásokat kiállító intézményeket, hogy észszerű határidőn belül válaszoljanak az ezen igazolások felülvizsgálatára és visszavonására irányuló kérelemre, aminek hiányában – e határidő leteltét követően – ez a bíróság azokat figyelmen kívül fogja hagyni.
- 82 A jelen ügyben azonban a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy 2012. január 31-i ítéletében a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) azt megelőzően állapította meg a csalás fennállását és hagyta figyelmen kívül az alapügyben szóban forgó E 101-es igazolásokat, hogy megindult volna az 1408/71 rendelet 84a. cikkének (3) bekezdésében, majd pedig 2010. május 1-jétől a 883/2004 rendelet 76. cikkének (6) bekezdésében előírt eljárás – amely rendelkezés részletes alkalmazási szabályait a 987/2009 rendelet 5. cikke pontosítja –, ráadásul anélkül, hogy először is feltárta volna, hogy ez a helyzet áll-e fenn, hogy aztán a spanyol kibocsátó intézmény ezeket az igazolásokat felülvizsgálhassa, valamint adott esetben megsemmisíthesse vagy visszavonhassa azokat.
- 83 Nem vitatott ugyanis, hogy az érintett munkavállalók fogadó tagállama szerinti illetékes intézmény, azaz az Urssaf csak 2012. április 4-i elektronikus levélben, tehát a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) ezen ítéletének kihirdetése után közölte a spanyol kibocsátó intézménnyel a munkaügyi felügyelőség által a csalással kapcsolatban összegyűjtött információkat, azzal a céllal, hogy ez az intézménnyel megsemmisíttesse vagy visszavonassa az alapügyben szóban forgó E 101-es igazolásokat, valamint hogy csaknem négy évvel azt követően küldte meg ezeket az információkat, hogy a munkaügyi felügyelőség 2008. május 28-án jegyzőkönyvet készített a színlelt munkaszerződésről a Vuelinggel szemben.
- 84 Egyebekben jóllehet az akkor hatályos 883/2004 rendelet 76. cikkének (6) bekezdésében és 987/2009 rendelet 5. cikkében előírt eljárás már megindult akkor, amikor 2014. március 11-én a Cour de cassation (semmitőszék) elutasította a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) ítéletével szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmet, kétségtelen, hogy a Cour de cassation (semmitőszék) anélkül hozott határozatot, hogy megpróbált volna tájékozódni a spanyol kibocsátó intézmény és az illetékes francia intézmény között indult párbeszéd állásáról, illetve hogy megvárta volna ezen eljárás eredményét.
- 85 E tekintetben igaz, hogy a spanyol kibocsátó intézmény nem a megkövetelt gyorsasággal kezelte a felülvizsgálat és a visszavonás iránt az illetékes francia intézmény által benyújtott kérelmet, hiszen a kérelemre az annak benyújtásától számított több mint két évvel későbbi válasza – figyelemmel többek között az érdekelteknél jelentkező kihívásra és a megvizsgálandó kérdések jellegére – nem tekinthető észszerű határidőn belülnek. Ez azonban nem változtat azon, hogy magára az előbbi intézmény utóbbi általi megkeresésére elkésztett, azaz körülbelül négy évvel azt követően került sor, hogy az illetékes francia intézmény birtokába kerültek a csalásra utaló bizonyítékok.
- 86 A fenti megfontolások összességére figyelemmel a C-370/17. és a C-37/18. sz. ügyben előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 574/72 rendelet 11. cikke (1) bekezdésének a) pontját akként kell értelmezni, hogy az 1408/71 rendelet 14. cikke 1. pontjának a) alpontja alapján kiállított E 101-es igazolásoknak a tevékenységeiket az adott tagállamban végző munkavállalók vonatkozásában történő, vélhetően csalárd megszerzésével vagy felhasználásával kapcsolatos tényállás miatt a munkáltatóval

szemben indított bírósági eljárást lefolytató tagállami bíróság csak azt követően állapíthatja meg a csalás fennállását, és következésképpen akkor hagyhatja figyelmen kívül ezeket az igazolásokat, ha meggyőződött a következőkről:

- egyrészt, hogy az e rendelet 84a. cikkének (3) bekezdésében előírt eljárás haladéktalanul megindult, valamint hogy az igazolást kiállító tagállam illetékes intézménye ily módon felül tudta vizsgálni az említett igazolások kiállításának megalapozottságát a fogadó tagállam illetékes intézménye által előterjesztett azon konkrét bizonyítékok tükrében, amelyek alapján úgy lehet vélni, hogy ezen igazolásokat csalárd módon szereztek meg, illetve azokra csalárd módon hivatkoztak, és
- másrészt, hogy az igazolást kiállító tagállam illetékes intézménye mellőzte ezen igazolások felülvizsgálatát és nem foglalt észszerű határidőn belül állást ezekről a bizonyítékokról, adott esetben az említett igazolások megsemmisítése vagy visszavonása révén.

A C-370/17. és a C-37/18. sz. ügyben előterjesztett második kérdéstről

- 87 Második kérdésükkel a kérdést előterjesztő bíróságok lényegében arra kívánnak választ kapni, hogy az 574/72 rendelet 11. cikkének (1) bekezdését és az uniós jog elsőbbségének elvét akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az, hogy – abban az esetben, ha a fogadó tagállamban a munkáltatóval szemben csalásnak az uniós jog megsértésével történt jogerős megállapításán alapuló, büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletet hoztak – e tagállam polgári bírósága, amelyet köt a büntetőbíróság által hozott ítélet polgári jogban fennálló jogerejére vonatkozó nemzeti jogi elv, az említett csalás sértettjeinek minősülő munkavállalóknál vagy e tagállambeli nyugdíjbiztosító intézetnél felmerült károk megtérítésére szolgáló kártérítés fizetésére kötelezze ezt a munkáltatót, kizárólag a büntetőjogi felelősséget megállapító ítélet alapján.
- 88 Előjáróban e tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a *res iudicata* elve úgy az uniós, mint a nemzeti jogrendekben jelentős szerepet tölt be. Ugyanis mind a jog, mind a jogviszonyok stabilitásának, illetve az igazságszolgáltatás megfelelő működésének biztosításához fontos, hogy ne lehessen többé vita tárgyává tenni azokat a bírósági határozatokat, amelyek a rendelkezésre álló jogorvoslatok kimerülését, illetve az azok előterjesztésére nyitva álló határidők elteltét követően jogerőre emelkedtek (2015. október 6-i Târşia ítélet, C-69/14, EU:C:2015:662, 28. pont; 2018. október 24-i XC és társai ítélet, C-234/17, EU:C:2018:853, 52. pont; 2019. szeptember 11-i Călin ítélet, C-676/17, EU:C:2019:700, 26. pont).
- 89 Ennélfogva az uniós jog nem írja elő a nemzeti bíróságnak, hogy eltérjen a bírósági határozatokat jogerőre emelő belső eljárási szabályok alkalmazásától, még akkor sem, ha ez lehetővé tenné az uniós joggal összeegyeztethetetlen nemzeti helyzet orvosolását (2015. október 6-i Târşia ítélet, C-69/14, EU:C:2015:662, 29. pont; 2018. október 24-i XC és társai ítélet, C-234/17, EU:C:2018:853, 53. pont; 2019. szeptember 11-i Călin ítélet, C-676/17, EU:C:2019:700, 27. pont).
- 90 Az uniós jog tehát nem követeli meg, hogy valamely bírósági szervnek főszabály szerint vissza kell vonnia a jogerőre emelkedett határozatát az uniós jog releváns rendelkezése Bíróság által elfogadott értelmezésének figyelembevételére céljából (lásd ebben az értelemben: 2015. október 6-i Târşia ítélet, C-69/14, EU:C:2015:662, 38. pont; 2018. október 24-i XC és társai ítélet, C-234/17, EU:C:2018:853, 54. pont; 2019. szeptember 11-i Călin ítélet, C-676/17, EU:C:2019:700, 28. pont).
- 91 A tárgykörre vonatkozó uniós szabályozás hiányában a *res iudicata* elve megvalósításának részletes szabályai a tagállamok eljárási autonómiájának elve alapján azok belső jogrendjébe tartoznak. Nem lehetnek azonban kedvezőtlenebbek, mint a hasonló belső jellegű esetekre vonatkozó szabályok (az egyenértékűség elve), és nem tehetik a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós

jogrend által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve) (2009. szeptember 3-i Fallimento Olimpclub ítélet, C-2/08, EU:C:2009:506, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 92 A jelen ügyben az a kérdés merül fel, hogy összeegyeztethető-e a tényleges érvényesülés elvével a büntetőbíróság által hozott ítélet polgári jogban fennálló jogerejének az érintett nemzeti jogban való olyan értelmezése, amely szerint a büntetőbíróság határozatában szereplővel azonos tényállásról határozatot hozó polgári bíróság nemcsak, hogy az érintett munkáltató büntetőjogi felelősségét megállapító ítéletet mint olyat, hanem a ténymegállapításokat, továbbá a büntetőbíróság által alkalmazott minősítéseket és értelmezéseket sem kérdőjelezheti meg, ráadásul ezt akkor sem teheti meg, ha a büntetőbíróság ezekre az uniós jog megsértésével jutott, mivel ez a bíróság – a csalás jogerős megállapítása, valamint az érintett E 101-es igazolások ebből következő figyelmen kívül hagyása előtt – nem vizsgálta, hogy megindult és folyamatban van-e az 1408/71 rendelet 84a. cikkének (3) bekezdésében előírt, párbeszéd lefolytatására irányuló eljárás.
- 93 A Bíróság e tekintetben már megállapította, hogy minden olyan esetben, amikor felmerül a kérdés, hogy valamely nemzeti eljárási rendelkezés lehetlenné vagy rendkívül nehézé teszi-e az uniós jog alkalmazását, azt kell megvizsgálni, hogy milyen e rendelkezésnek az egész eljárásban betöltött helye, hogy hogyan zajlik az eljárás, és melyek a sajátosságai a különböző nemzeti fórumok előtt. Ebből a szempontból adott esetben azokat az alapelveket is figyelembe kell venni, amelyek a nemzeti bírósági rendszer alapjául szolgálnak, mint például a védelemhez való jog, a jogbiztonság elve, valamint az eljárás szabályos lefolytatásának elve (2009. szeptember 3-i Fallimento Olimpclub ítélet, C-2/08, EU:C:2009:506, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 94 A jelen ügyekben meg kell állapítani, hogy a *res iudicata* elvének a jelen ítélet 92. pontjában említett értelmezése nemcsak a büntetőjogi felelősséget megállapító jogerős határozat megkérdőjelezését akadályozza meg, még ha e határozat sérti is az uniós jogot, hanem azt is, hogy az ugyanazon tényállásra vonatkozó polgári eljárás keretében megkérdőjelezzenek a büntetőjogi felelősséget megállapító valamely jogerős határozatban szereplővel közös, alapvető kérdésre vonatkozó bármely megállapítást (lásd analógia útján: 2009. szeptember 3-i Fallimento Olimpclub ítélet, C-2/08, EU:C:2009:506, 29. pont).
- 95 A *res iudicata* elvének ez az értelmezése tehát azzal a következménnyel jár, hogy amennyiben a büntetőbíróság jogerős határozata a csalásnak az e bíróság általi, az 1408/71 rendelet 84a. cikkének (3) bekezdésében előírt, párbeszéd lefolytatására irányuló eljárás figyelmen kívül hagyásával történt megállapításán, valamint az E 101-es igazolások kötelező hatályára vonatkozó rendelkezések uniós joggal ellentétes értelmezésén alapul, az uniós jog helytelen alkalmazása az ugyanilyen tényállásra vonatkozóan a polgári bíróságok által hozott minden egyes határozatban megismétlődne, anélkül hogy orvosolni lehetne ezt az uniós jog megsértésével sorra kerülő megállapítást és értelmezést (lásd analógia útján: 2009. szeptember 3-i Fallimento Olimpclub ítélet, C-2/08, EU:C:2009:506, 30. pont).
- 96 E körülmények között meg kell állapítani, hogy az erre az eljárásra és az E 101-es igazolások kötelező hatályára vonatkozó uniós jogi szabályok hatékony alkalmazásával kapcsolatos ilyen akadályokat nem igazolhatja észszerűen a jogbiztonság elve, ezért azokat a tényleges érvényesülés elvével ellentétesnek kell tekinteni (lásd analógia útján: 2009. szeptember 3-i Fallimento Olimpclub ítélet, C-2/08, EU:C:2009:506, 31. pont).
- 97 Ebből következik, hogy a jelen ügyben noha – tekintettel a jelen ítélet 88–90. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatra – a Vueling büntetőjogi felelősségének a fogadó tagállam büntetőbíróságai általi jogerős megállapítását az uniós joggal való összeegyeztethetlensége ellenére sem lehet megkérdőjelezni, sem a büntetőjogi felelősségnek ez a megállapítása, sem a csalásnak a – büntetőjogi felelősség megállapítása alapjául szolgáló – jogerős megállapítása, sem a jogi értelmezések, amelyek

mindegyike sérti az uniós jogot, nem tehetik lehetővé e tagállam polgári bíróságai számára, hogy helyt adjanak az e társaság cselekményei sértettjeinek minősülő munkavállalók vagy e tagállambeli nyugdíjbiztosító intézet által benyújtott kártérítési kérelmeknek.

- 98 A fentiekre tekintettel a C-370/17. és a C-37/18. sz. ügyben előterjesztett második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 574/72 rendelet 11. cikkének (1) bekezdését és az uniós jog elsőbbségének elvét akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az, hogy – abban az esetben, ha a fogadó tagállamban a munkáltatóval szemben csalásnak az uniós jog megsértésével történt jogerős megállapításán alapuló, büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletet hoztak – e tagállam polgári bírósága, amelyet köt a büntetőbíróság által hozott ítélet polgári jogban fennálló jogerejére vonatkozó nemzeti jogi elv, az említett család sértettjeinek minősülő munkavállalóknál vagy ugyanezen tagállambeli nyugdíjbiztosító intézetnél felmerült károk megtérítésére szolgáló kártérítés fizetésére kötelezze ezt a munkáltatót, kizárólag a büntetőjogi felelősséget megállapító ítélet alapján.

A költségekről

- 99 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróságok előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ezek a bíróságok döntenek a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) **Az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, valamint a 2005. április 13-i 647/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló 1408/71/EGK rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1972. március 21-i 574/72/EGK tanácsi rendelet 11. cikke (1) bekezdésének a) pontját akként kell értelmezni, hogy a 118/97 rendelettel módosított és naprakésszé tett, valamint a 2004. március 31-i 631/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet 14. cikke 1. pontjának a) alpontja alapján kiállított E 101-es igazolásoknak a tevékenységeiket az adott tagállamban végző munkavállalók vonatkozásában történő, vélhetően csalárd megszerzésével vagy felhasználásával kapcsolatos tényállás miatt a munkáltatóval szemben indított bírósági eljárást lefolytató tagállami bíróság csak azt követően állapíthatja meg a család fennállását, és következésképpen akkor hagyhatja figyelmen kívül ezeket az igazolásokat, ha meggyőződött a következőkről:**
 - **egyrésztől, hogy az e rendelet 84a. cikkének (3) bekezdésében előírt eljárás haladéktalanul megindult, valamint hogy az igazolást kiállító tagállam illetékes intézménye ily módon felül tudta vizsgálni az említett igazolások kiállításának megalapozottságát a fogadó tagállam illetékes intézménye által előterjesztett azon konkrét bizonyítékok tükrében, amelyek alapján úgy lehet vélni, hogy ezen igazolásokat csalárd módon szerezték meg, illetve azokra csalárd módon hivatkoztak, és**
 - **másrésztől, hogy az igazolást kiállító tagállam illetékes intézménye mellőzte ezen igazolások felülvizsgálatát és nem foglalt észszerű határidőn belül állást ezekről a bizonyítékokról, adott esetben az említett igazolások megsemmisítése vagy visszavonása révén.**

- 2) A 118/97 rendelettel módosított és naprakésszé tett, valamint a 647/2005 rendelettel módosított 574/72 rendelet 11. cikkének (1) bekezdését és az uniós jog elsőbbségének elvét akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az, hogy – abban az esetben, ha a fogadó tagállamban a munkáltatóval szemben csalásnak az uniós jog megsértésével történt jogerős megállapításán alapuló, büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletet hoztak – e tagállam polgári bírósága, amelyet köt a büntetőbíróság által hozott ítélet polgári jogban fennálló jogerejére vonatkozó nemzeti jogi elv, az említett csalás sértettjeinek minősülő munkavállalóknál vagy ugyanezen tagállambeli nyugdíjbiztosító intézetnél felmerült károk megtérítésére szolgáló kártérítés fizetésére kötelezze ezt a munkáltatót, kizárólag a büntetőjogi felelősséget megállapító ítélet alapján.

Aláírások